

**PRAKTIJKGERICHTE
PROGRAMMA'S**
PILOT

theoretisch leren met een
praktijkgericht programma

Hoe kom ik tot een goede beoordeling van het pgp?

Welkom en kennismaking

- Joziene de Wolf

Leervragen

Ga naar www.menti.com en gebruik code 1354 2223

Beantwoord de vraag:

Met welke leervraag (of vragen) ben je naar deze workshop gekomen?

Scope van de module evalueren en examineren

"Hoe beoordeel je de leerlingprestaties binnen het PGP op een kwalitatief goede manier? "

De module E&E bestaat uit twee trainingen. In de andere training over het **pta** besteden we aandacht aan:

- Hoe maak je een vertaalslag van PGP examenprogramma naar toetsprogramma (pta)?
- Hoe kom je tot een dekkend PTA?
- Welke effectieve toetsvormen zet je hierbij in?

Scope van de module evalueren en examineren

In deze **training beoordelen en evalueren** besteden we aandacht aan:

- Hoe krijg je zicht op de ontwikkeling van de leerling en hoe breng je dit in beeld?
- Wat betekent dit voor jouw rol als docent en de rol van de leerling?
- Formatief en summatief evalueren, waarom en wanneer doe je wat?
- Hoe kom je (van PTA) naar een beoordelingsformulier bij een summatieve toets?

En krijgen we zicht op:

- Hoe kom ik nu tot een goede beoordeling (van het ppg)?
 - Wat heb ik nodig voor een goede beoordeling van eindtermen?
 - Wanneer kom ik tot een goede beoordeling? (*moment, welke keuzes heb ik te maken, kwaliteit*)
 - Welke tools, modellen, handvatten c.q. hulpmiddelen kan ik inzetten bij het beoordelen?

Aanpak van vandaag

- We hanteren de volgende aanpak:
 - We nemen theorie door;
 - We delen eigen kennis, ervaring en good practices (wat werkt wel, wat werkt niet);
 - We gaan oefenen met het maken van een beoordelingsformulier;
 - We bespreken bestaande instrumenten voor beoordelen.

**NIEUWE
LEERWEG**
GL&TL

theoretisch leren met een
praktijkgericht programma

Praktijkgericht Programma VMBO

Het praktijkgericht programma

- Leerlingen werken actief met *praktische en realistische* opdrachten
- Altijd met betrokkenheid van buiten de school (bedrijven/instellingen)
- Licentievrije- en licentiegebonden programma's
- Praktijkgerichte- en vakspecifieke vaardigheden, vakspecifieke kennis, werken in opdracht van een externe opdrachtgever en LOB staan centraal
- 320 klokuren, 4 uur per week (ontwikkeltijd, geen verplichte lessentabel)
- Afsluiting met een SE (pilotfase)

Doelstelling en stand van zaken (1)

Doel invoering praktijkgerichte programma's in de GL/TL

- Aansluiten bij de behoefte van leerlingen
- Praktische ervaring opdoen in en buiten de school, actief leren, motivatie bevorderen, beroepsbeeld ontwikkelen
- Leerlingen optimaal voorbereiden op een vervolgopleiding in het mbo/havo, zodat ze een gefundeerde keuze kunnen maken voor een vervolgopleiding in een sector die bij ze past (en daar succesvol mee kunnen starten) www.nieuweleerweg.nl

Twee verschillende trajecten: SLO en OCW

- Pilot praktijkgerichte programma's (SLO): ontwikkelen praktijkgerichte programma's in de GL/TL samen met 150 pilotscholen tot '24
- Wet- en regelgeving nieuwe leerweg (OCW); bepalen van de kaders voor de invoering van de pgp's vanaf '24-'25

Stand van zaken (2)

Wat is wél duidelijk?

- Minister Wiersma is enthousiast over de invoering van pgp's
- Vanaf '24-'25 mogen alle scholen de pgp's aanbieden als examenvak (vrije deel)

Wat is nog níet duidelijk?

- Welke pgp's mogen scholen straks aanbieden?
- Aantal? (nu 13, maar straks ...)
- Licentievrij vs licentiegebonden?
- Wat betekent de invoering van de pgp's voor de beroepsgerichte profiel- en keuzevakken in de GL?
- Doorstroomrecht havo?

Brief
minister
april '23

Wat is nog níet duidelijk?

- Worden er verplichte profielvakken gekoppeld aan de pgp's en zo ja welke?
- Gaat de samenvoeging GL/TL ('nieuwe leerweg') nog door?
 - Vraagt wetswijziging, kost 3 á 4 jaar
- Worden de pgp's verplicht voor álle leerlingen?
- Welke bevoegdheden gaan gelden?
- ...

Brief minister
zomer '23 (en
daarna)

De voorlopers
gaan gewoon
door

Onderdelen examenprogramma (concept)

Voor alle PGP's hetzelfde:

- A: Praktijkgerichte Vaardigheden
- B: Werken in opdracht van een externe opdrachtgever
- C: Loopbaanontwikkeling

Wisselend per PGP:

- D: Werkvelden
- E: Programmaspecifieke vaardigheden en kennis
- F: Mondiale vraagstukken

Concept examen- programma's

versie juni '22

cohort '22 – '24

Pilot:

- programma's uitproberen
- inhoud en aantal kunnen nog wijzigen

Cohort 2022-2024

Licentievrije praktijkgerichte programma's

[Economie en ondernemen \(versie 2\)](#)

[Informatietechnologie \(versie 2\)](#)

[Technologie en toepassing \(versie 4\)](#)

[Zorg en welzijn \(versie 2\)](#)

[Dienstverlening en producten \(versie 2\)](#)

[Techniek en Innovatief Vakmanschap \(versie 1\)](#)

Licentiegebonden praktijkgerichte programma's

[Maritiem en Techniek \(versie 2\)](#)

[Bouwen, Wonen en Interieur \(versie 1\)](#)

[Produceren, Installeren en Energie \(versie 1\)](#)

[Horeca, Bakkerij en Recreatie \(versie 1\)](#)

[Mobiliteit en Transport \(versie 1\)](#)

[Groen \(versie 1\)](#)

[Media, Vormgeving en ICT \(versie 1\)](#)

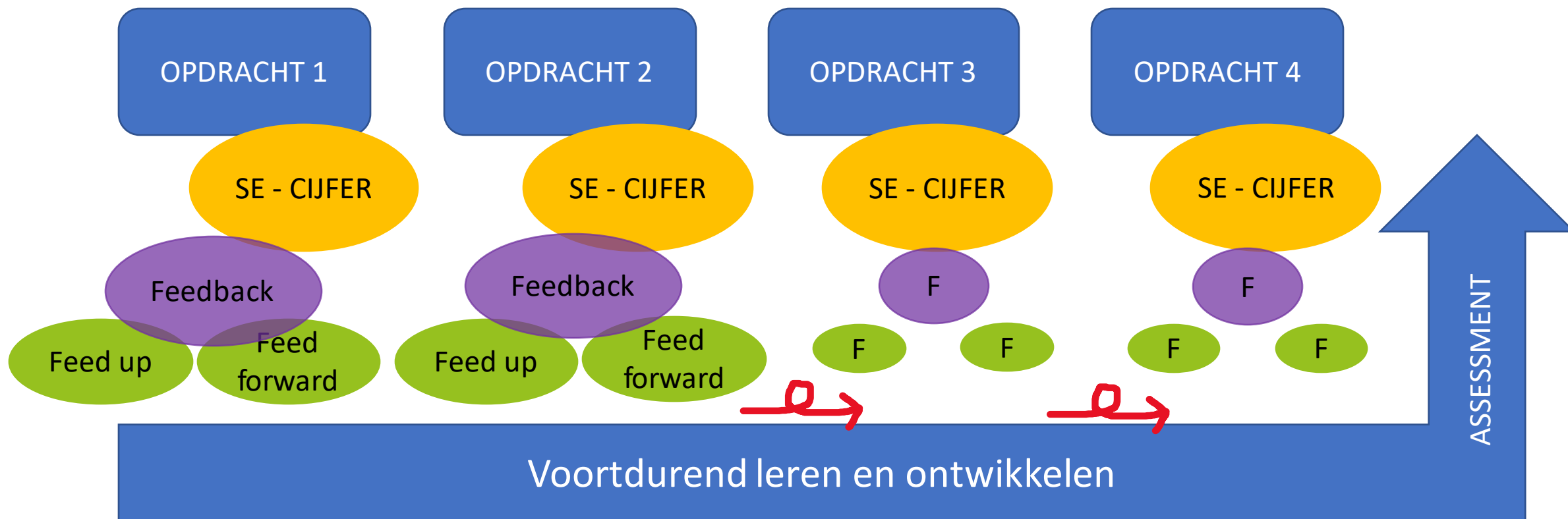

**NIEUWE
LEERWEG**
GL&TL

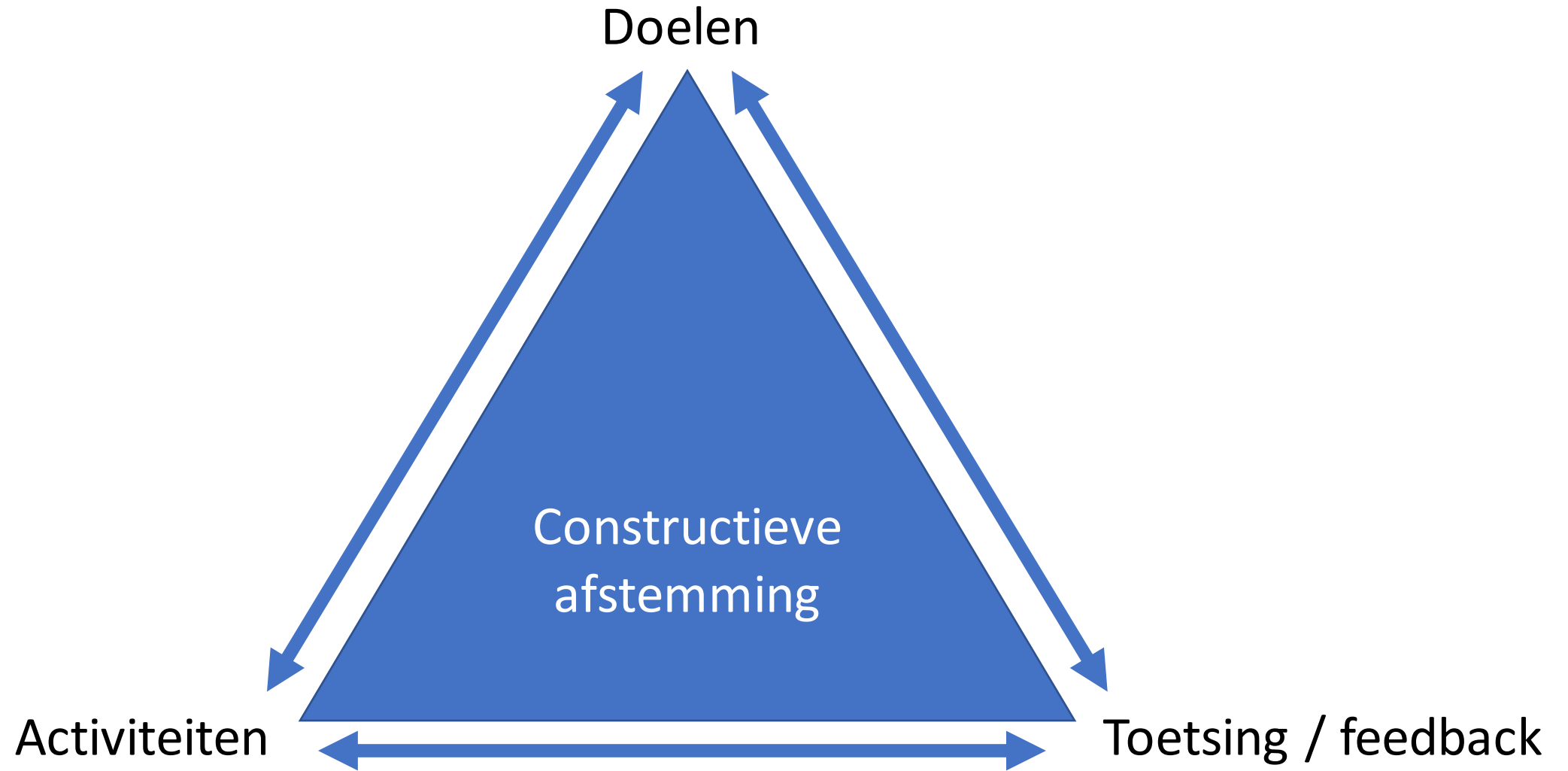
theoretisch leren met een
praktijkgericht programma

Manieren van beoordelen (theorie)

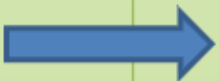
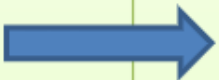
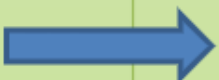
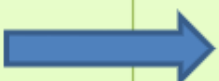
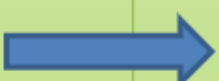
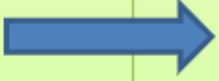
Hoe kan de toetsing er in de praktijk uitzien?

Constructieve afstemming

Veranderingen in beoordelingsvormen

Voornamelijk schriftelijk		Steeds meer gericht op gedrag
Alleen product		Product en proces / ontwikkeling en onderbouwing
Docent beoordeelt		Leerlingen en beroepspraktijk beoordelen mee
Weinig variatie in toetsmethoden		Veel variatie en combinatie van toetsmethoden
Contextloos en enkelvoudig		In echte situaties en complex (authentiek)
Docent bepaalt		Meer verantwoordelijkheid bij de leerling

Theorie: Het geleerde toetsen (om verder te hepen)

- Je toets om te toetsen of de leerling het beoogde leerdoel heeft bereikt
- Het toetsen is iets anders dan een toets afnemen (verwarrende woorden)
- Leerlingen komen verder in hun leerproces door effectieve feedback:
 - feedup (waar ga ik heen, wat is mijn doel of welke resultaten)
 - feedback (wat heb ik gedaan, hoe heb ik het doel tot nu toe aangepakt)
 - feedforward (wat is de volgende stap, wat ga ik verder doen om de gestelde doelen te bereiken)
- Het persoonlijke leerproces kan niet meetellen in de summatieve eindbeoordeling (het procesverloop van de opdracht wèl)

Summatief en formatief toetsen

Wat zijn de kenmerken van

1. Formatief handelen
2. Summatief toetsen

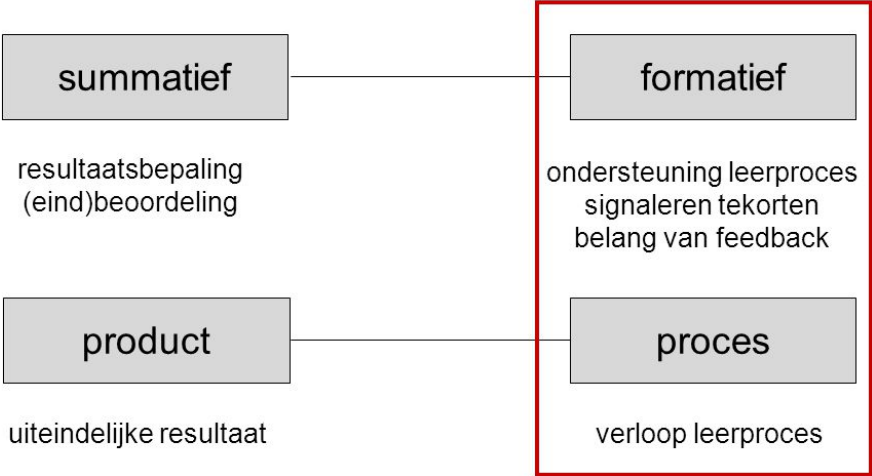
(Denk aan: wat is het doel, hoe doe je het, wanneer zet je het in, enz.)

Ga naar [menti.com](https://www.menti.com) en gebruik code 4383 3116

Summatief / formatief

Doel van evaluatie

Formatief versus summatief

Formatief handelen:

- Bevorderen van de het leerproces van de lerende;
- Docent en leerling inzicht geven in het leerproces;
- Effectieve feedback in elke fase van het leerproces;
- Leren staat centraal, niet de beoordeling.

Summatief toetsen:

- Nagaan wat de lerende aan het einde van een leersituatie heeft geleerd;
- Afsluiting of conclusie van het leren;
- Terugkijken: wat beheers je van de aangeboden leerstof?

Wat betekent dit voor jouw rol als docent?

Ja, beoordelaar....

maar vooral coach en begeleider van het leerproces!

Wat is jouw ervaring met meten om te groeien?

**NIEUWE
LEERWEG**
GL&TL

theoretisch leren met een
praktijkgericht programma

Beoordelen eindtermen PGP

Meten om te groeien

- Voorbeelden uit de praktijk van formatief handelen

Randvoorwaarden beoordeling van eindtermen

1. Bepaal (vooraf) de leerdoelen binnen een opdracht: aan welke eindtermen (kennis / vaardigheden) gaat de leerling (minimaal = is volgens pta) werken?
2. De eindterm beschrijft het eindniveau van de leerling m.b.t. dit kennisaspect c.q. deze vaardigheid. Wat moet een leerling kennen en kunnen?
3. Als je wilt gaan beoordelen, bedenk dan per eindterm: wat wil ik zien als eindresultaat, wat doet de leerling dan? Bedenk hoe je de ontwikkeling van de leerling in beeld brengt (de weg ernaar toe - formatief) en/of het eindresultaat (summatief).
4. En: welke vragen stel ik om meer inzicht te verkrijgen en ontwikkeling (en reflectie) tot stand te brengen?

Op welke wijze beoordeel je?

Er zijn verschillende wijzen van beoordelen en waarderen:

- Geef je punten (scoren)?
- Gebruik je o/v/g?
- Werk je met kleuren?
- Anders?
- Maak je gebruik van een portfolio / LOB-tool?

Vragen:

- *Waar ligt jouw voorkeur?*
- *Waar heb je goede c.q. minder goede ervaring mee en waarom?*

Wat spreken we af op school?

Voordat je start met het maken van een vertaalslag van examenprogramma naar onderwijs- en toetsprogramma.

- Denk na over wat je hierover wilt afspreken binnen de school en binnen het team:
 - Hoe gaan we om met meten en toetsen?
 - Wat vinden we belangrijk?
 - Wat moet en wat mag binnen de gegeven kaders?
- Vooraf afstemming hierover is van belang. Bovendien bepaalt het een groot deel van je aanpak binnen het PGP.

Wat bespreek je met de leerlingen?

1. Stimuleren van bewustzijn en creëren van eigenaarschap over het eigen leerproces.
 - Wat wil je in beeld krijgen en waarom?
 - Wat is het doel en de waarde van evalueren en toetsen?
 - Wat kan de leerling hier zelf in doen?
2. Belangrijk is: leerlingen moeten in een veilige situatie kunnen leren, fouten maken, feedback ontvangen en verbeteren. Voor leerlingen moet het dan ook helder zijn wanneer de beoordeling meetelt voor het eindcijfer.

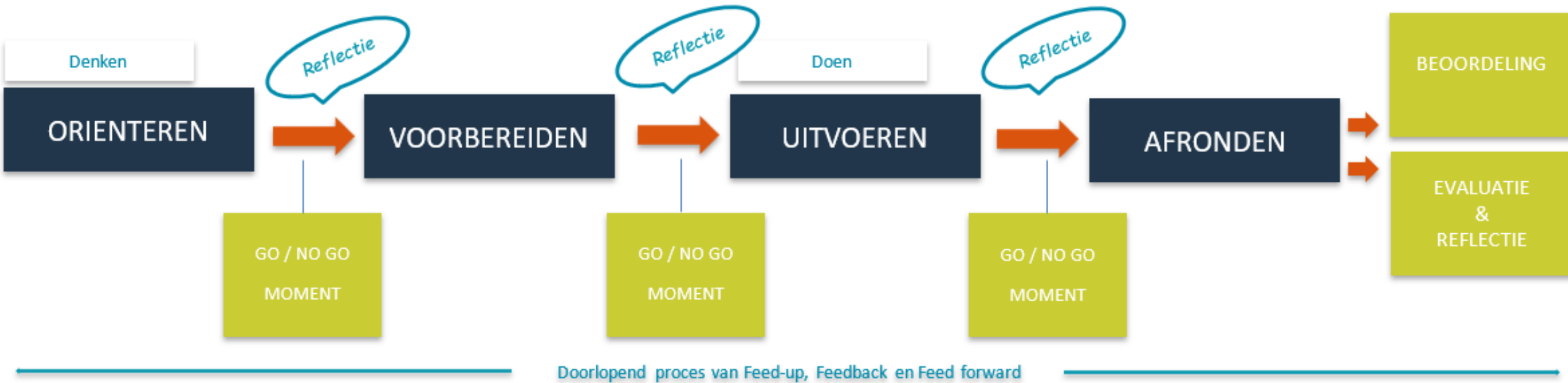

**NIEUWE
LEERWEG**
GL&TL

theoretisch leren met een
praktijkgericht programma

Beoordelen op opdrachtniveau

Fasen levensechte pgp-opdracht en hoe te komen tot beoordeling

Zie ook eindterm B uit examenprogramma PGP: Werken in opdracht van een externe opdrachtgever

Onderdeel B1: De leerling werkt doelgericht aan praktische en realistische opdrachten, van externe opdrachtgevers.

Het gaat hierbij om:

- oriënteren op een opdracht;
- kiezen van een aanpak om een opdracht uit te voeren;
- maken van een plan van aanpak inclusief een planning;
- voorbereiden, uitvoeren, afronden en zo nodig bijstellen van de opdracht met behulp van voorwaardelijke en programmaspecifieke kennis en vaardigheden;
- eigen handelen evalueren.

Wat beoordeel je bij / in een opdracht:

De eindtermen beoordeel je dus hoofdzakelijk via levensechte opdrachten. De beoordeling richt zich op eindtermen rondom:

1. **Het product:** het eindresultaat van de opdracht

- Is er voldaan aan het programma van eisen?
- Zijn alle deelopdrachten uitgevoerd?
- Is er kwaliteit geleverd / hoe is de kwaliteit van het eindproduct?
- Etc.

2. **Het procesverloop:** praktijkgerichte vaardigheden (A) en het werken in opdracht van een extern opdrachtgever (B)

- Is de opdracht op systematische wijze uitgevoerd (oriënteren, voorbereiden, uitvoeren en opleveren)?
- Is er interesse getoond in de bedrijfscultuur, zijn er vragen over gesteld?
- Is er gewerkt volgens het bedrijfsconcept of de bedrijfsformule?
- Is er rekening gehouden met bepaalde veiligheidsvoorschriften?
- is er veilig gewerkt?
- Is er een planning gemaakt?
- Etc.

Wat beoordeel je bij / in een opdracht:

3. Praktijkgerichte vaardigheden (A): die nodig zijn om een levensecht vraagstuk binnen een specifieke context (D: werkveld) uit te kunnen voeren

- Is er goed samengewerkt?
- Is digitale technologie verantwoord toegepast?
- Zijn besluiten tot stand gekomen op basis van analytisch en kritisch denken?
- Etc.

4. Specifieke kennis en vaardigheden (E): specifieke, relevante kennis die nodig is om de opdracht goed uit te kunnen voeren

- Begrijpt de leerling eigenschappen en toepassingen van specifieke materialen, zoals?
- Heeft de leerling specifieke kennis uit andere vakken toegepast, zoals?
- Etc.

En daarbij:

- Vindt evaluatie plaats op de opdracht, het proces en vooraf gestelde leerdoelen
 - Kan de leerling zijn gemaakte keuzes verantwoorden?
 - Heeft de leerling zicht op het niveau van zijn eigen handelen binnen deze opdracht?
- Reflecteert de leerling op de eigen ontwikkeling m.b.v. loopbaancompetenties
 - Heeft de leerling een ontwikkeling laten zien t.a.v. de 5 loopbaancompetenties:
 - Kwaliteitenreflectie (wat kan ik)
 - Motievenreflectie (waarom wil ik dit doen)
 - Werkexploratie (wat is er te doen)
 - Loopbaansturing (hoe kan ik daar komen)
 - Netwerken (wie heb ik daarbij nodig)

**NIEUWE
LEERWEG**
GL&TL

theoretisch leren met een
praktijkgericht programma

Oefenen met beoordelen

Bedenk bij ieder onderdeel van het SE vooraf goed:

- Wat wil ik meten of toetsen?
- Wat wil ik dan van leerlingen zien / horen / lezen in de toets?
- Hoe meet ik wat ik wil meten?

Op basis van deze punten formuleer je criteria voor beoordeling en bepaal je welke methoden je kunt inzetten om te meten en te toetsen.

Kijk daarbij ook kritisch naar "wat je moet" en "wat je wilt" in het kader van beoordelen. (beoordeel je teveel?)

Opdracht 1: criteria formuleren

Neem een opdracht uit het (eigen of samen gekozen) pta.
Welke eindtermen ga je daarbij beoordelen?

Gebruik bijlage 1: vul bij de te beoordelen eindtermen van deze opdracht in wat je wilt zien / horen / lezen (criteria).

**NIEUWE
LEERWEG**
GL&TL

theoretisch leren met een
praktijkgericht programma

Even pauze

Terugkoppeling opdracht 1

Delen eerste opzet:

- Welke criteria heb je geformuleerd?
- Feedback uit de groep:
 - *Zijn ze helder en concreet geformuleerd?*
 - *Passend bij de eindtermen?*
 - *Passend bij de opdracht?*

Opdracht 2: beoordelingsmodel

Verwerk je criteria in een observatie-/beoordelingsmodel.

Gebruik daarvoor het voorbeeld beoordelingsformulier

- *Plenaire toelichting.*
- *Samen bekijken: verhelderingsvragen?*
- *Pas het formulier toe op de eigen opdracht.*

Terugkoppeling opdracht 2

Eerste bevindingen, overwegingen en keuzes in de groepen

- Eerste opzet delen:
- Is het formulier bruikbaar / handig om mee te werken?
- Wat vind je er goed aan / wat mis je nog?
- Waren er onderdelen die (veel) discussie of onduidelijkheid oproepen?
- Welke (nieuwe) vragen hebben jullie naar aanleiding hiervan?

Als je eindtermen wilt gaan beoordelen

Beantwoord je voor jezelf de volgende vragen:

Wat wil je bij deze eindterm zien, horen, lezen: wat doet de leerling dan?

- *Beschrijf dit voor jezelf en de leerlingen in activiteiten en / of gedrag (zien, horen, lezen) per fase in een opdracht.*

En bedenk ook welke vragen je de leerlingen kunt stellen tijdens de fasen in een opdracht om (meer) zicht te krijgen op de ontwikkeling van eindtermen.

- *Om leerlingen (verder) te helpen tot ontwikkeling te komen en die ontwikkeling inzichtelijk te maken stel je tijdens de uitvoering van de levensechte opdrachten vragen die gaan over de verschillende vaardigheden, kennisaspecten (eindtermen) die een leerling op dat moment inzet. → dat geeft je inzicht in waar de leerling staat en helpt je bij de (formatieve) beoordeling van de eindtermen.*

**NIEUWE
LEERWEG**
GL&TL

theoretisch leren met een
praktijkgericht programma

Hulpmiddelen bij het beoordelen

Rubrics als beoordelingsinstrument

"Rubrics (in het Nederlands rubrieken) is de algemene naam voor analytische beoordelingsinstrumenten die bestaan uit beschrijvingen van niveaus van beheersing of van de kwaliteit van aspecten van een taak of product".

Een rubric heeft de vorm van een tabel

Niveau				
Aspect	Expert	Gevorderde	Beginner	(Score)
Anderen om mening vragen	[beschrijving]			
Oplossingen bedenken				
...				

Rubrics voor T&T

SLO heeft al eens eerder voor T&T rubrics uitgewerkt. Als voorbeeld zie je hier een deel van de vaardigheid analyseren:

A	B	C	D
Je bedenkt zelf verschillende oplossingen	Je bedenkt zelf een oplossing	Je gebruikt een gegeven oplossing	Je komt niet tot het gebruik van een oplossing
Je selecteert op basis van de verzamelde informatie de beste oplossing	Je selecteert op basis van verzamelde informatie een oplossing	Je selecteert op gegeven informatie de beste oplossing	Je gebruikt op gegeven informatie een oplossing

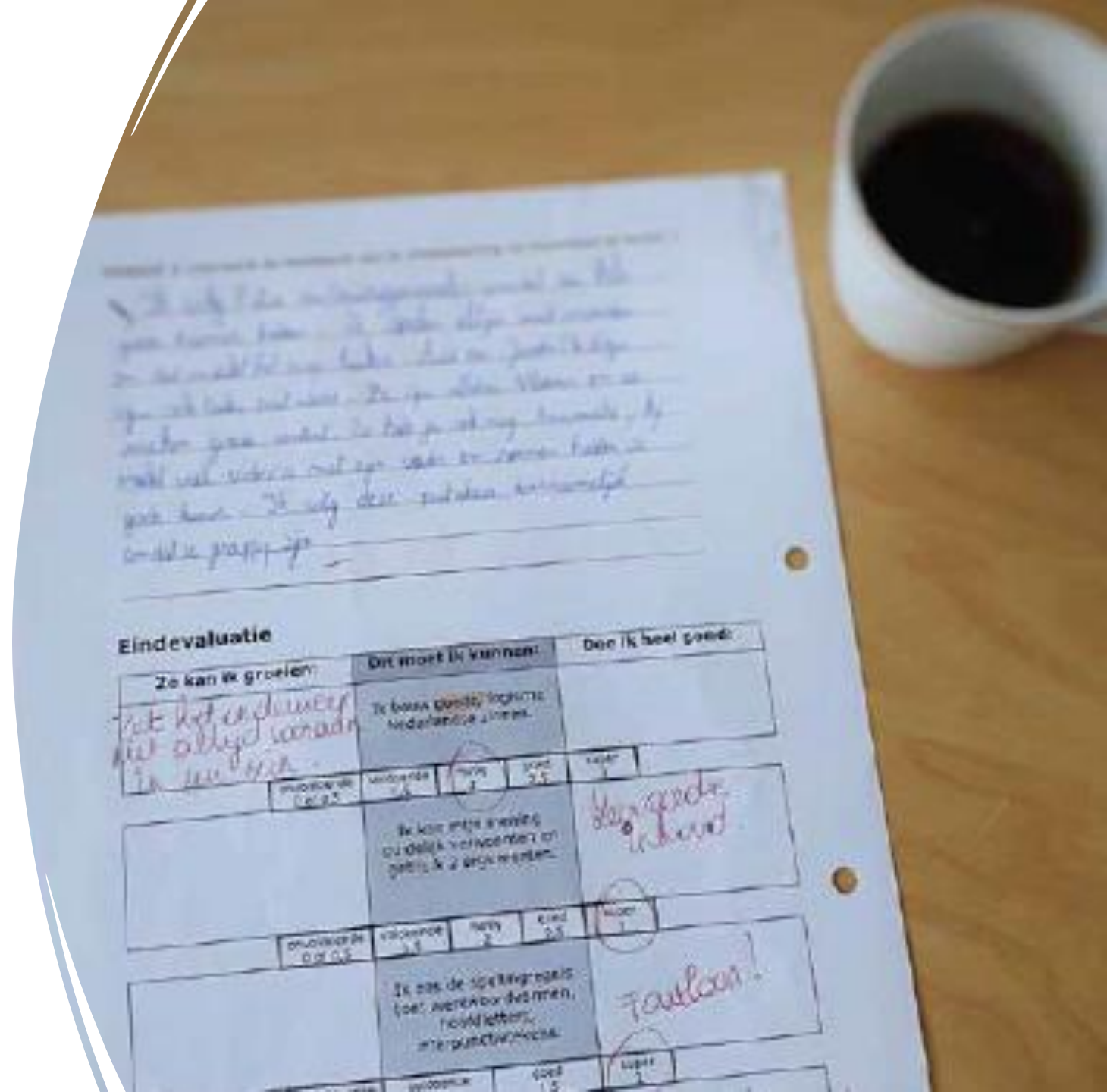
Deze tabel geeft een voorbeeld van een "score" na 7 opdrachten en een eindopdracht:

[illegible]

“Rubric of one”

Een ander instrument is de “rubric of one”.

Hierbij bedrijf je slechts 1 criterium per vaardigheid / eindterm: Het doel dat de leerling moet bereiken.

“Rubric of one”

De voordelen van de rubric of one kunnen zijn:

- Je ontwikkelt deze rubric sneller (niet meerdere criteria).
- Voor leerlingen makkelijker om te lezen.
- Als docent genegen meer gepersonaliseerde feedback te geven

Zo kan ik groeien:	Dit moet ik kunnen:				Doe ik heel goed:
	Schrijf hier het leerdoel.				
	onvoldoende 0 of 0,5	voldoende 1,5	matig 2	goed 2,5	super 3
	Schrijf hier het leerdoel.				
	onvoldoende 0 of 0,5	voldoende 1,5	matig 2	goed 2,5	super 3
	Schrijf hier het leerdoel.				
	onvoldoende 0 of 0,5	voldoende 1	goed 1,5	super 2	
	Schrijf hier het leerdoel.				
	onvoldoende 0 of 0,5	voldoende 1	goed 1,5	super 2	

Voorbeelden hoe je de rubrics kunt inzetten

- Het eindniveau bepalen: “je moet dit niveau laten zien”
- Vaardigheid vertalen naar specifieke opdracht: “deze vaardigheid ziet er in deze opdracht zo en zo uit”
- Groei beargumenteren: “van waar naar waar ben je gegroeid, en waar zie ik dat aan”?
- Leerdoelen formuleren: “welk niveau wil jij in deze opdracht laten zien en hoe ga je dat doen”?
- Feedback van docent, medeleerlingen, etc.

**NIEUWE
LEERWEG**
GL&TL

theoretisch leren met een
praktijkgericht programma

Ter afsluiting

Leervragen vooraf

Jullie leervragen vooraf:

Reflectie en vervolg

- Losse eindjes?
 - Wat zijn jullie eye openers van vandaag?
 - Wat neem je mee naar school?
 - Welke vervolgstap gaan jullie zetten?
 - Welke ondersteuningsbehoefte hebben jullie hier eventueel bij?
- Neem voor ons volledige scholingsaanbod een kijkje op:
<https://bijscholingvmbo.nl/richtingen/nl/>

**NIEUWE
LEERWEG**
GL&TL

theoretisch
praktijkge

Dank en tot ziens!

**NIEUWE
LEERWEG**
GL&TL

theoretisch leren met een
praktijkgericht programma

Extra dia's (verdieping)

Toetsen binnen de context van het PGP

Kader schoolexamen (SE): hoe kan de toetsing er in de praktijk uitzien?

Leerlingen werken aan levensechte opdrachten uit de praktijk. Bij de beoordeling van opdrachten toets je op:

- Product
- Procesverloop (groep) van opdracht
- De leerling persoonlijke ontwikkeling van praktijkgerichte vaardigheden (algemeen en programma specifiek)

Over opdrachten heen maak je de ontwikkeling inzichtelijk voor de leerling en voor jezelf:

- Persoonlijk leerproces leerlingen
- Je zet een combinatie in van formatief en summatief toetsen
- Je gebruikt daarvoor verschillende werkvormen

Je neemt daarin ook de LOB-component mee:

De leerling reflecteert op de opgedane ervaringen tijdens de uitvoering van de opdracht; “Wat betekent dit voor mij?” (verschillende vormen van reflectie zijn in te zetten) en oriënteert zich op de beroepenwereld en opleidingsmogelijkheden in het vervolgonderwijs.

VOORBEELD PTA TECHNOLOGIE EN TOEPASSING leerjaar 3 en 4

Periode en code	EXAMENPROGRAMMA*			Inhoud schoolexamen	Toetsvorm en -duur	Herken-sing	Weging
Wanneer vindt de toets plaats?	Systematisch werken en vraagstukken (B en F) Wat moet je kennen en kunnen?	Welke kennis en vaardigheden (A en E) worden binnen deze opdracht beoordeeld?	In de context van welke werkvelden (D) laat je zien wat je kan en weet?	Hoe kan je je voorbereiden op de toets (welke opdrachten/projecten ga je doen)?	Met welk type toets/opdracht laat je zien wat je kan?	Wel of niet herkansbaar?	Hoe weegt deze toets mee?
3	Je kunt: Doelgericht werken aan praktische en realistische opdrachten van externe opdrachtgevers: - oriënteren, ontwerp/plan van aanpak maken, uitvoeren, afstemmen met de opdrachtgever, bijstellen, afronden, en de opdracht en het eigen handelen evalueren (B1, B2 en B3); - bij de uitvoering tenminste 2 mondiale thema's betrekken (duurzaamheid, gezondheid, technologie en globalisering.	A3. Samenwerken A7. Creatief denken en handelen E4. Ontwerpen E5. Vorm, functie en werking van systemen	D8. Wonen en leefomgeving	Opdracht duurzaam wonen (Je werkt in opdracht van het projectteam van de gemeente aan een ontwerp voor een duurzame modelwoning i.s.m. mbo leerlingen)	Een ontwerp incl. presentatie SE week 1	nee	2
6		A5. Informatievaardigheden A8. Verantwoordelijkheid nemen E. programmaspecifieke kennis en vaardigheden, E6. Maken	Keuze uit:	Opdracht door de leerling nader te bepalen binnen en samen met een bedrijf/instelling naar keuze	Meesterproef SE week 6	ja	3
	Programma specifieke kennis en vaardigheden die apart getoetst worden (E):		In relatie tot welk werkveld (D)?	Inhoud schoolexamen	Toetsvorm en -duur	Herken-sing?	Weging
	E1. Onderzoeken, E3. Relevante kennis		D4. Innovatief ondernemerschap	Hoofdstuk 3 economiemethode, bronnen (internet), interview ondernemer	Een prezi of animatie	ja	1

Berekening cijfer schoolexamen: gewogen gemiddelde SE's = eindcijfer SE T&T

* Bij de beoordeling van de PTA-toetsen worden altijd de eindtermen A1 (communiceren) en A6 (analytisch en kritisch denken) van onderdeel A 'praktijkgerichte vaardigheden' van het examenprogramma meegewogen. In de context van minimaal 4 werkvelden laat de leerling zien wat hij kan en weet. Elke T&T opdracht bevat een LOB component en draagt daarbij bij aan de opbouw van het loopbaandossier van de leerling. De LOB doelen worden verantwoord in het LOB PTA van de school (onderdeel C examenprogramma).

** In overleg met de docent wordt bepaald op welke wijze welke onderdelen van de herkansbare toets/opdracht kunnen worden herkanst.

Voorbeelden deelopdrachten (summatief of formatief)

Voor het beoordelen van **kennis en vaardigheden** (feiten, inzichten en (enkelvoudige) vaardigheden) zet je bijvoorbeeld in:

- Mondelinge- of schriftelijke toets
- Werkstuk
- (poster-)presentatie
- Reflectieverslag
- Casus
- Quiz
- Animatie

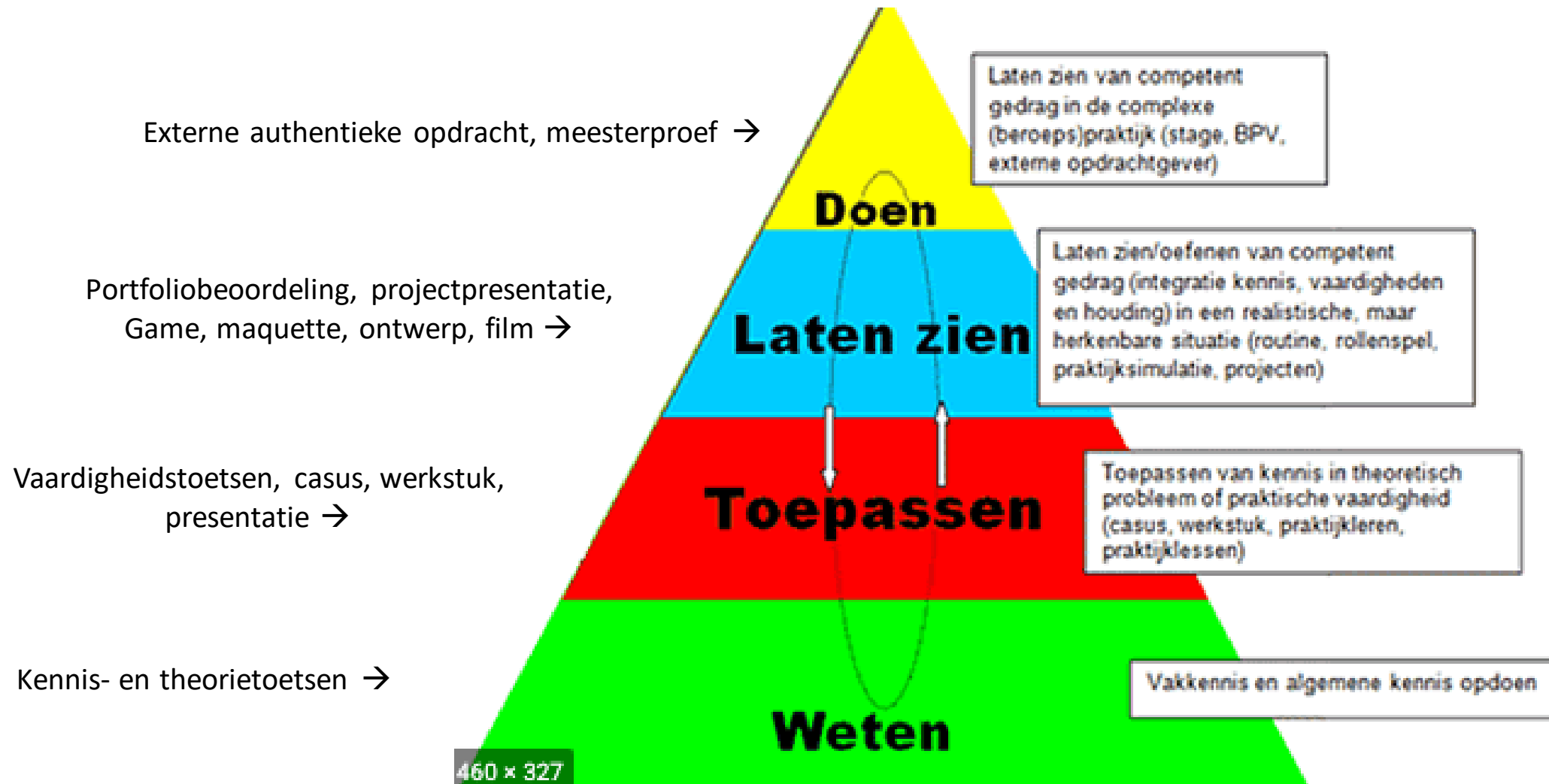
Hebben we de
geschikte
toetsvorm?

Voorbeelden eindproducten (summatief)

Voor het beoordelen van **complex en competent gedrag** (integratie kennis, vaardigheden en houding) zet je bv in:

- (Project-)presentatie
- Film of vlog
- Ontwerp
- Meesterproef
- Portfoliobeoordeling
- Onderzoeksverslag
- Maquette
- Prototype

De piramide van Miller als hulpmiddel

Voorbeeld rubric of one

Zo kan ik groeien:	Dit moet ik kunnen:			Doe ik heel goed:
	Samenwerken: Ik luister naar de ideeën van mijn teamgenoten en combineer dat met mijn eigen ideeën. Daarna ga ik in gesprek met ze over een gezamenlijk plan.			
Onvoldoende: 2 pnt	Matig: 4 pnt	Voldoende: 6 pnt	Goed: 8 pnt	Super: 10 pnt
	Probleemoplossend denken: als ik tegen een probleem aanloop, onderzoek ik eerst wat het precies is. Daarna ga ik nadenken over mogelijke oplossingen en deze uitproberen.			
Onvoldoende: 2 pnt	Matig: 4 pnt	Voldoende: 6 pnt	Goed: 8 pnt	Super: 10 pnt
	Feedback verwerken: Ik heb de feedback van mijn docent en medeleerlingen aantoonbaar verwerkt.			
Onvoldoende: 2 pnt	Matig: 4 pnt	Voldoende: 6 pnt	Goed: 8 pnt	Super: 10 pnt

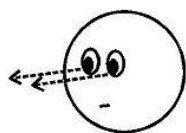

Opdracht: criteria maken voor ontwikkeling en beoordeling bij een opdracht

Vul in op welke leerdoelen de focus ligt in de opdracht (vaardigheden, kennisaspecten, zie eindtermen T&T) en wat je concreet wilt **zien/horen/lezen** om de ontwikkeling van de leerling te kunnen monitoren (of beoordelen).

Criteria: wat wil ik daarvoor concreet bij deze opdracht:

Opdrachtleerdoelen afgeleid uit het
examenprogramma PGP
(onderdeel A t/m F)

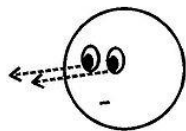

A: Praktijkgerichte vaardigheden				
B: Werken in opdracht van externe werkgever				

Opdrachtleerdoelen afgeleid uit het
examenprogramma PGP
(onderdeel A t/m F)

Criteria: wat wil ik daarvoor concreet bij deze opdracht:

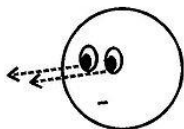

C: LOB				
D: Werkvelden				

Focus leerdoelen afgeleid uit het
examenprogramma PGP
(onderdeel A t/m F)

Criteria: wat wil ik daarvoor concreet bij deze opdracht:

E: Programma specifieke kennis- en vaardigheden				
F: Mondiale vraagstukken				

Voorbeeld beoordelingsformulieren PGP-opdracht - docentversie

Algemeen			
Naam leerling:	Klas:	Naam beoordelaar school:	Naam opdrachtgever (mede-beoordelaar):
Naam projectopdracht:			
Te beoordelen eindtermen op basis van het PTA bij deze opdracht:			

Eindterm & Onderdeel project/opdracht	Beoordelingscriteria	Aantekeningen (in hoeverre laat de leerling dit zien?)	Max. te behalen punten	Oordeel
A praktijkgerichte vaardigheden				
Eindterm:	De leerling kan -			

Eindterm & Onderdeel project/opdracht	Beoordelingscriteria	Aantekeningen (in hoeverre laat de leerling dit zien?)	Max. te behalen punten	Oordeel
B Systematisch werken				
Voorbeeld: B1 Systematisch werken <i>De leerling voert op een systematische manier opdrachten van een opdrachtgever uit in de context van verschillende werkvelden.</i>	De leerling - oriënteert zich (samen met zijn groepsleden) op de opdracht en zorgt ervoor dat hij een helder beeld krijgt van het probleem en de vragen/eisen van de opdrachtgever; - kan (met medeleerlingen) bedenken hoe hij het probleem van de opdrachtgever met de toepassing van (nieuwe) technologie kan oplossen; - kan dit vertalen naar een plan van aanpak (incl. doelen, taakverdeling, materialen, middelen, kosten, tijdspad en hoe en wanneer de tussenevaluaties plaatsvinden);			
Eindterm:	De leerling:			

Eindterm & Onderdeel project/opdracht	Beoordelingscriteria	Aantekeningen (in hoeverre laat de leerling dit zien?)	Max. te behalen punten	Oordeel
C LOB				
Eindterm:	De leerling:			
Eindterm & Onderdeel project/opdracht	Beoordelingscriteria	Aantekeningen (in hoeverre laat de leerling dit zien?)	Max. te behalen punten	Oordeel
D Werkvelden				
Eindterm:	De leerling:			

Onderdeel project/opdracht	Beoordelingscriteria	Aantekeningen (in hoeverre laat de leerling dit zien?)	Max. te behalen punten	Oordeel
E Programmaspecifieke kennis- en vaardigheden				
Eindterm:	De leerling:			
Onderdeel project/opdracht	Beoordelingscriteria	Aantekeningen (in hoeverre laat de leerling dit zien?)	Max. te behalen punten	Oordeel
F Vraagstukken				
Eindterm:	De leerling:			
Aantal punten totaal:				

Feedback / Feed forward richting leerling:		
Trots / aan werken:		
Eindoordeel		
Berekening eindcijfer/oordeel		
De leerling kan een opdracht van dit niveau aan	Ja/nee	Eindcijfer/waardering:
De leerling moet deze opdracht herkansen/een aanvullende opdracht maken	Ja/nee Evt. toelichting:	

Voorbeeld beoordelingsformulieren PGP-opdracht

In te vullen door leerling¹

Algemeen			
Naam leerling:	Klas:	Naam beoordelaar school:	Naam opdrachtgever (mede-beoordelaar):
Naam projectopdracht/PTA toets:			
Wat is er gemaakt/gedaan?			
Waarvoor (voor wie) is de opdracht uitgevoerd?			

Te beoordelen onderdelen	Waar word ik op beoordeeld?	Aantal punten ²	
		Max.	Behaald
Oriëntatie	Ik kan in eigen woorden de vraag van de opdrachtgever vertalen naar een op te lossen probleem/vraag;		
Plan van aanpak	Ik kan de aanpak van dit probleem vertalen naar een helder plan van aanpak;		
Uitvoering proces	Ik kan mij (– samen met mijn groepsgenoten –) houden aan het plan van aanpak, systematisch werken en rekening blijven houden met de wensen van de opdrachtgever;		
Product	Ik kan een product opleveren dat aan de volgende eisen van de opdrachtgever voldoet, namelijk: <i>(in te vullen door docent)</i> ;		
Reflectie	Ik kan helder vertellen/laten zien waarom ik bepaalde keuzes heb gemaakt; Ik kan mijn eigen prestaties goed beoordelen;		
Loopbaanontwikkeling	Ik kan helder vertellen/laten zien hoe deze opdracht heeft geholpen om te ontdekken wat ik kan, wil en welke werelden daarbij passen.		
Vaardigheden en kennis	Ik kan laten zien dat ik de volgende vereiste kennis en vaardigheden om deze opdracht te kunnen doen beheers: <i>(In te vullen door docent)</i>		

¹ Dit formulier kan worden opgenomen in het portfolio / LOB dossier van de leerling

² Indien met een waardering wordt gewerkt dit onderdeel aanpassen. Er kan gekozen worden voor een standaard puntenverdeling of hierbij differentiëren naar de specifieke opdracht.

In te vullen door docent

Feedback / feed forward:		
Hier kun je trots op zijn:		
Hier moeten we samen nog aan werken:		
Eindoordeel		
Berekening eindcijfer/oordeel		
De leerling kan een opdracht van dit niveau aan	Ja/nee	Eindcijfer/waardering:
De leerling moet deze opdracht herkansen/een aanvullende opdracht maken	Ja/nee Evt. toelichting:	

Handtekeningen en datum		
Handtekening leerling:	Handtekening beoordelaar school:	Handtekening opdrachtgever:
Datum:	Datum:	Datum:

Evtueel (eigen) rubrics of andere beoordelingsschema's toevoegen